

Stanovisko k problému financovania dlhodobého strategického výskumu SR

My, rektori výskumných univerzít: Univerzity Komenského v Bratislave, Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, Technickej univerzity v Košiciach, Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Žilinskej univerzity v Žiline, Technickej univerzity vo Zvolene, Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach a predseda Slovenskej akadémie vied sme sa obrátili na ministra školstva, vedy výskumu a športu SR v súvislosti so situáciou pri nakladaní s finančnými prostriedkami štrukturálnych fondov OPVal, najmä v oblasti financovania dlhodobého strategického výskumu (DSV). **Dnes, po osobnom a konštruktívnom rokovaní s pánom ministrom Petrom Plavčanom, vydávame toto stanovisko, ktoré sa opiera o obsah rokovania s pánom ministrom.**

Dňa 27.6.2017 boli zverejnené neschválené projekty rámci výzvy OPVal-VA/DP/2016/1.2.1-03 na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok na podporu dlhodobého strategického výskumu a vývoja v oblastiach špecializácie RIS3 SK z hľadiska dostupných vedeckých a výskumných kapacít SR (ďalej aj len DSV). Výsledok, že **ani jeden projekt univerzitných vedeckých parkov a vedeckovýskumných centier výskumných univerzít a ústavov SAV nedostal finančnú podporu**, odmietame, pretože medzi top organizáciami zo Slovenska, ktorých pôvodné vedecké oznámenia sú viditeľné v zahraničí figurujú len Slovenská akadémia vied, verejné vysoké školy, jedna štátna vysoká škola a niekoľko výskumných centier (viď príloha).

Predmetná výzva na predkladanie projektov bola zameraná na dlhodobý strategický výskum v oblastiach špecializácií podľa výskumných kapacít.

- Ak má výzva financovať **dlhodobý výskum**, mali by byť podporené inštitúcie, ktoré dlhodobo výskum aktívne uskutočňujú a to sú predovšetkým inštitúcie uvedené v tabuľke.
- Ak má byť výskum **strategický**, potom by mal byť zameraný na priority stanovené v stratégii inteligentnej špecializácie RIS3 SK, ktoré sú ex-ante podmienkou čerpania financií na výskum, vrátane oblasti špecializácie z hľadiska výskumných kapacít, ktorými sú¹:
 - materiálový výskum a nanotechnológie,
 - informačno-komunikačné technológie,
 - biotechnológie a biomedicína,
 - pôdohospodárstvo a životné prostredie, vrátane moderných chemických technológií šetrných k životnému prostrediu,
 - udržateľná energetika a energie.
- Ak má byť financovaný výskum v oblastiach, v ktorých má Slovenská republika **vedecké a výskumné kapacity**, potom by mali byť financované projekty v podstate len od žiadateľov uvedených v tabuľke a ich partnerov.

V slovenskom výskumnom priestore patríme medzi popredné vedecké inštitúcie, čo sme v predchádzajúcom programovom období potvrdili aj získaním financovania projektov vybudovania univerzitných vedeckých parkov (UVP) a vedeckovýskumných centier (VVC). V tom čase bola súťaž o projekty UVP a VVC náročná, ale transparentná. Najviac zavážila úspešnosť v medzinárodnom porovnaní.

¹ podľa časti 4.3 Oblasti špecializácie z hľadiska dostupných vedeckých a výskumných kapacít dokumentu Poznatkami k prosperite - Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky z 13. 11. 2013 schválená vládou SR.

V rámci predmetnej výzvy OPVal-VA/DP/2016/1.2.1-03 sme spoločne aj s významnými partnermi z priemyslu predložili projekty na rozvoj a stabilizáciu budovaných UVP a VVC. Mali teda akcelerovať využívanie nainvestovanej výskumnej infraštruktúry a nasmerovať ju na reálne potreby praxe v prospech Slovenska. Sme presvedčení, že tieto projekty nadväzujúce na misiu UVP a VVC, predstavujú ťažisko naplňania Stratégie inteligentnej špecializácie RIS3 Slovenskej republiky v prospech Slovenska, ako v zmysle priorít, tak aj v zmysle oblastí špecializácií. Sú vysoko relevantné k potrebám praxe, sú pripravené v priamej spolupráci s kľúčovými podnikmi. Viažu sa tiež na prípravu mladej generácie študentov, na náročné inovačné úlohy v ďalších desaťročiach, čo je najcennejšia spoločenská hodnota projektov, ktorú nemôže ponúknuť nijaká iná organizácia.

Štrukturálne fondy EÚ majú slúžiť na odstraňovanie disparít. Tým sa myslí rozdielov medzi regiónmi v EÚ. Disparitou odstraňovanou v OP Val je zlá vybavenosť verejných výskumných pracovísk na Slovensku, nie podnikateľských subjektov. Disparitou je chýbajúca podniková vývojová a inovačná základňa, preto bola navrhovaná alokácia zdrojov na inovačnú zložku pod gesciou MH SR.

Upozornili sme pána ministra, že v rámci OP Val (celkovo 2,1 mld. €) sa počítalo s približne 900 mil. € na podporu výskumu, čo malo byť primárne realizované na výskumných vysokých školách a SAV. Tiež sme upozornili na skutočnosť, že s týmito finančnými prostriedkami bolo počítané aj pri zostavovaní programového vyhlásenia vlády SR, avšak pri takomto nasmerovaní financií zo štrukturálnych fondov sa ukazuje, že záväzok vlády navýšiť rozpočet školstva o 2 mld. € nebude naplnený.

Odklonením financií z OP Val v tak veľkom objeme, ktoré pôvodne mali ísť do škôl a SAV znamená výrazné oslabenie šancí slovenských vysokých škôl v medzinárodnej konkurencii, najmä voči dobre vybaveným českým vysokým školám. Ešte viac sa prepadne atraktivita prostredia slovenských vysokých škôl a len ťažko sa budú dať udržať mladí ľudia na Slovensku. Priame dôsledky sa prejavujú v budúcom sociálnom zabezpečení obyvateľov Slovenska.

Preto žiadame ministra školstva o prehodnotenie výsledkov hodnotenia projektov výzvy DSV a zabezpečiť urýchlené korektné hodnotenie nezávislými expertami tak, aby napĺňalo ciele výzvy, operačného programu aj zmyslu financovania. Podľa nášho názoru minister má nástroje na nápravu a môže konať aj z vlastného podnetu. Preto sme ho vyzvali, aby nečakal a konal.

Žiadame ministra aj o komplexné prešetrenie procesov, ktoré viedli Riadiaci orgán pre operačný program Výskum a inovácie na Ministerstve školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, respektíve Výskumnú agentúru ako Sprostredkovateľský orgán riadiaceho orgánu (tzv. „SORO“) k uvedenému výsledkom výzvy OPVal-VA/DP/2016/1.2.1-03.

Žiadame taktiež, aby ďalšie výzvy na vedecký výskum z OP Val boli smerované výlučne na prijímateľov z verejného sektora, t. j. sektora, ktorý má nedostatok zdrojov (lebo nemá vlastné tržby...) s možnosťou partnerov z praxe. A recipročne, aby výzvy, ktoré budú vyhlasované v rámci inovačnej časti OP Val Ministerstvom hospodárstva SR boli otvorené pre vysoké školy a SAV ako partnerov a tak sa mohla zabezpečiť prepojenosť škôl na inovačné podniky.

Pán minister prisľúbil, že bude konať v duchu predložených požiadaviek. Čo považujeme tiež za dôležité je, že prisľúbil vyhlásenie novej výzvy v septembri 2017 na podporu univerzitných vedeckých parkov a vedeckovýskumných centier, ktorá umožní ich udržateľnosť, rozvoj a podporu ľudských zdrojov.

V Bratislave 12.7.2017

.....
prof. RNDr. Karol Mičieta, PhD.
rektor UK v Bratislave

.....
prof. RNDr. Pavol Šajgalík, DrSc.
predseda SAV

.....
prof. Ing. Robert Redhammer, PhD.
rektor STU v Bratislave

.....
prof. Ing. Stanislav Kmeť, CSc.
rektor TUKE

.....
prof. RNDr. Pavol Sovák, CSc.
rektor UPJŠ v Košiciach

.....
Dr.h.c. prof. Ing. Tatiana Čorejová, PhD.
rektorka ŽU v Žiline

.....
Dr.h.c. prof. MVDr. Jana Mojžišová, PhD.
rektorka UVLaF v Košiciach

.....
Dr.h.c. prof. Ing. Rudolf Kropil, CSc.
rektor TU v Zvolene

.....
Dr.h.c Prof. Ing. Peter. Bielik, PhD.,
rektor SPU v Nitre
Príloha

al 2015.pdf Web of Science [v.5.25] Web of Science Core Collec +

wcs.webofknowledge.com/RA/analyze.do

low to view the records. You can choose to view those selected records, or you can exclude them (and vi

Field: Organizations-Enhanced	Record Count	% of 50142	Bar Chart
SLOVAK ACADEMY OF SCIENCES	12625	25.178 %	
COMENIUS UNIVERSITY BRATISLAVA	9353	18.653 %	
SLOVAK UNIVERSITY OF TECHNOLOGY BRATISLAVA	7059	14.078 %	
TECHNICAL UNIVERSITY KOSICE	5013	9.998 %	
UNIVERSITY OF PAVOL JOZEF SAFARIK KOSICE	3133	6.248 %	
UNIVERSITY OF ZILINA	2860	5.704 %	
UNIVERSITY OF ECONOMICS BRATISLAVA	1781	3.552 %	
SLOVAK UNIVERSITY OF AGRICULTURE NITRA	1378	2.748 %	
SLOVAK MEDICAL UNIVERSITY BRATISLAVA	1176	2.345 %	
CONSTANTINE PHILOSOPHER UNIVERSITY NITRA	1081	2.156 %	
TECHNICAL UNIVERSITY ZVOLEN	915	1.825 %	
MATEJ BEL UNIVERSITY	913	1.821 %	
UNIVERSITY OF VETERINARY MEDICINE KOSICE	690	1.376 %	
UNIVERSITY OF SS CYRIL METHODIUS TRNAVA	626	1.248 %	
UNIVERSITY OF PRESOV	547	1.091 %	
ALEXANDER DUBCEK UNIVERSITY TRENCIN	528	1.053 %	
SLOVAK AGRICULTURAL RESEARCH CENTER	523	1.043 %	
UNIVERSITY OF TRNAVA	431	0.860 %	
CTR INT LASER	352	0.702 %	

Tabuľka: Ukážka počtov publikácií najaktívnejších inštitúcií zo Slovenskej republiky evidované v celosvetovej databáze Web of Science za obdobie od 2007-2017 aj s percentuálnym vyjadrením (s vylúčením zahraničných). Medzi inštitúciami sa nenachádza žiaden podnikateľský subjekt.